

Noen betraktninger om "STEIN"

Det er kveld andre dagen i det nye året. Jeg sitter her med med siste nr. av STEIN foran meg, har nettopp fått det idag og dermed har jeg vært borte fra verden ganske lenge. Et ypperlig blad, all honnør til dem som jobber med det, en takk til de som sender inn stoff, og en skam til oss andre som ikke benytter oss av sjansen til å sende inn stoff fra turer eller andre opplevelser i naturen. Tenk om vi kunne la andre få del i dette. Vi er jo ganske mange steingale her i landet, så hvis bare 10 prosent hadde sendt inn en liten epistel om noe de har opplevd ville vi kanskje gjøre jobben lettere for de som sliter i redaksjonen. Dette er ikke ment som noen surmaget kritikk, men vi er jo så mange som har glede av denne hobbyen vår og jeg sier igjen, tenk om vi kunne dele dette med andre. Tenk også om vi kunne bli flinkere til å kontakte hverandre i klubbene, eller som enkeltpersoner, for bytting eller bare kontakt for å bli kjent, i stedet for å sitte på hver vår tue og ha nok med oss selv. Så derfor blir min oppfordring, skriv inn til STEIN, kort eller langt, skriv på din egen måte og om egne erfaringer og sist men ikke minst, bruk 1992 til å ta kontakt med andre, la oss få et levende miljø innenfor NAGS, og for den del utenfor også. Ellers så sender jeg en hilsen til alle steingale, med ønske om mange gode steinfunn (kanskje det helt store?) i 1992.

Norvall Nicolaisen

EF(EG) - EØS

Noe av det siste vi gjorde på Nibbenut (Hardangervidda vest) seint på høsten i 1989, var å pakke inn et eksemplar av NAGS-nytt, som var navnet den gang, pent i plast og kaste det lengst inn i den innerste smale sprekken. Vi tenkte bladet kunne være en rimelig belønning for de som måtte klare å klore seg inn der. Bli abonnent! skrev vi på omslaget. En augustkveld året etter ved halv elleve-tida kommer det så tuslende to unge menn opp til vår ringe residens med bladet i handa. Grüss Gott! Som det forsøksvis høflige og forekommende menneske vi er ber vi de to farende inn. Mens vi tilbereder et enkelt måltid for de to, forteller de at de har vært på vidda i sommer, 8 uker tilsammen. Opp og ned flere ganger, ikke noen store vansker med politiet, de var vistnok blitt stoppet en gang, men noe særlig bra materiale hadde de visst ikke i sekken akkurat da. De var vage på dette punktet.

De ville gjerne se mineralsamlingen min, det fikk de selvfølgelig, jeg viser den gjerne fram, - det er da noen biter som jeg med rette er stolt av. Jeg har ikke merkelapper på stoffene, det var nok en skuffelse for de to, som forøvrig kalte seg studenter. Fag og studiested fikk jeg ikke tak på, det forble obskurt, til tross for at jeg var oppriktig interessert i dette, siden jeg selv har et fint studieopphold bak meg i de besøkendes hjemland. Nok om det, de maste svært etter å få vite hvor de enkelte stoffene kom ifra. Til slutt måtte jeg si like ut at jeg ikke var interessert i å gi noen informasjon i så måte, og at slikt er forbeholdt gode samlerkamerater som er innstilt på å gi noe tilbake. Slik fungerer tingene på disse kanter av verden. Med det samme jeg var i siget fikk jeg også meddelt at den måten enkelte utlendinger farer fram på i jakt på mineraler, helt klart går ut over nor-

ske amatør-samlere. Mange sheriffer står på tå hev og griper dem de kommer over. Man skal jo ikke diskriminere forstås! EF(EG) ble brakt på banen av mine gjester. De mente det ville være svært bra om Norge ble medlem i denne nye staten. For da ville alle EF-borgere få like rettigheter til hverandres naturrikdommer. De kunne for eksempel mute områder i Norge og jeg kunne skjærpe og mute i Tyskland. (Jeg gleder meg). Nå hadde det seg slik at i det rommet vi satt så har jeg hengt opp noen plakater fra 1972. Jeg oversatte beredvillig tekstene og meddelte at jeg fortsatt mener det samme som dengang og at deres besøk hadde styrket meg i denne overbevisning.

Vi skiltes klokka to om natten. De sa ikke takk for maten og de etterlot ikke så mye som ei flis av det de hadde fått ut av to måneders mineraljakt i Norge. Det var nok en del, jeg syntes tydelig at folkevognbussen var kalvbeint da den langsomt dro seg avgårde. Profita-bel var nok også "studentsommerferien", utbudet på de to mineralhandlernes stand på Münchenmessa seinere på høsten var rikt, og det ble ifølge observatører handlet friskt. De tok ikke noe abonnement på NAGS-nytt/STEIN. De fant det for dyrt, i det hele tatt var det altfor dyrt i Norge ble jeg fortalt, derfor tok de med seg alt fra Tyskland når de reiser hit. Bensinprisen var den samme som hjemme så det gjorde ikke noe at de måtte tanke her, he, he! Engangsteltet hadde de forøvrig slengt fra seg ved Endenut, det var kanskje en gave til de innfødte i mangel av glassperler?

§§§§§§

Sverige og Finland har sendt inn sine panikksøknader om medlemskap i EF(EG). Store deler av det politiske miljøet i Norge har det også svært travelt med å få solgt førstefødselsretten sin for en rett med linser, ja knapt nok det. Men det ser etterhvert ut til at folkene i våre naboland begynner å forstå hva det hele dreier seg om, for pr. idag, 10. mai, viser meningsmålinger at det er flere motstandere enn tilhengere til svenskt medlemskap i EF. I Finland registreres en liknende utvikling i opinionen, og i Danmark er holdningen til unionsavtalen (Maastricht) temmelig kjølig.

Parallellt blir løpet om EØS-avtalen kjørt. Noen tilhengere og motstandere kaller det et EF-medlemskap uten stemmerett, og det kan de saktens ha rett i, for EØS er heller ikke småtter. Hele 85 norske lover må endres om avtalen blir vedtatt.

Det som angår vårt miljø er endring av lov om erhverd av vannfall, bergverk og annen fast eiendom. (Konsesjonsloven). Diskriminering ut fra nasjonalitet fjernes for overdragelse av vann og bergretter ved arv og til nære slektninger. Videre endring i lov om bergverk. Adgang til å lete etter mineraler (skjærpe), få eksklusiv rett til å lete (muting) og drift av bergverk (utmål) skal også gjøres for borgere i andre EØS-land. Slik endring vil også bli foretatt i lov om kalksteinsforekomster og lov om erhverd av kvartsforekomster. Når vi først er inne på EF, - Det som leder i SARF skriver om på annet sted i bladet, om EG og initiativet som skal være tatt overfor de andre forbundene i Norden; Dette har NAGS offisielle organer ikke sett noe til. Men vi skulle gjerne ha fått det, for det kunne være et utgangspunkt for drøfting av hvordan NAGS skal forholde seg til internasjonalt samarbeid. Ikke bare til det lille, snevre, feite EFTA/EF-området, men til EUROPA og resten av verden. Samarbeid utgått og definert fra byråkrat nr. 45414 i Bryssel, sier vi umiddelbart nei takk til. ghw.

STATENS SKOGER

Vi har fått en del henvendelser vedrørende befaringa på Hardangervidda (ref. nr.3/91) Hvem deltok på befaringa, hva var hensikten, hva ble resultatet, hvordan skal vi forholde oss osv. Det første spørsmålet kan vi besvare, når det gjelder de andre spørsmålene

Noen av deltakerne utenfor inngangen til kvarts/anatasforekomsten på Matskorhø

vil jeg henwise til Direktoratet for Statens skoger tlf. 02-417320.

Deltakerne var følgende:

<i>Torleif Fresvik</i>	<i>Odda lensmannskontor</i>
<i>Per Langeseter</i>	<i>Hardanger politikammer</i>
<i>Eva Nilsen</i>	<i>Statens skoger, juridisk avd.</i>
<i>Kjell Inge Skjerveggen</i>	<i>Statens skoger, Vestlandet</i>
<i>Per Brekke</i>	<i>Bergvesenet</i>
<i>Øistein Jansen</i>	<i>Geologisk Museum, Bergen</i>
<i>Roald Larsen</i>	<i>Odda kommune</i>
<i>Ingvald Jøsendal</i>	<i>Odda fjellstyre</i>
<i>Per Jan Sandven</i>	<i>A/S Tyssefaldene</i>
<i>Bjørn Skår</i>	<i>STEIN</i>
<i>Geir Wiik</i>	<i>STEIN</i>

Denne ekskursjonen var ment å være opptakten til å finne ut hvordan man på beste måte skulle forvalte den delen av naturen som angår oss steininteresserte. Det var en vesentlig del av motivasjonen for at vi deltok, dette ga vi også uttrykk for. Vinteren vi nå har bak oss skulle brukes til møter og drøftinger for å finne fram til gode løsninger for alle parter. Så har ikke skjedd, på vår henvendelse svarer man i Statens skoger at det blant annet på grunn av omorganiseringer i etaten ikke har vært mulig å finne plass til slike arrangement.

SISTE: (Skjerveggen har ringt. Han vil gjerne møte representanter for steinmiljøet i tilknytning til pinse-seminaret på Gol).

TIL AVHØR

De er sterkt å beklage at denne saka ikke har hatt noe framgang. Et resultat av det er at et av våre medlemmer, en riktig hedersmann, nylig fikk en innkalling til avhør, for som det sto i innkallinga: "forklare seg om ulovlig leting etter kvarts/mineraler i Krystallhauget i Hattfjelldal." Nå vet ikke vi når det ble ulovlig å lete etter noe som helst i dette landet. Men slik som lovverket er, svært uoversiktlig, med innbyrdes motstridende lover kan resultatet bli svært ulikt alt ettersom man tar fatt i en lov som skal forsvare grunneierrettigheter, bergverkslovene, eller lover om miljøvern. Slik det er idag kan faktisk deltakerne i mineraljaktkampanjer igangsatt av statlige organer i teorien bli anmeldt etter straffelovens §§ 296 og 299 (den etterhvert berømte moseloven). Vår mann som ble kalt inn til avhør har to ganger skrevet til Statens skoger i Mosjøen og søkt om rett til å ta ut kvartskrystaller på angitte forekomster som han fra før hadde mutet på magnetkis. Noe svar fikk han ikke derfra. Vi vet ikke hvem som har anmeldt eller planlegger anmeldelse, men enten dette er Statens skoger eller andre; - vi mener de er på villspor og at løsningen på eventuelle konflikter mineralsamling/grunneier ikke ligger i mer oppsyn/politi. Dette vil bare ramme den forsøksvis lovlydige delen av miljøet og legge terrenget, bokstavelig talt, åpent for de som allerede i utgangspunktet er villig til å bryte lov. Vi har sagt det før og gjentar det gjerne: NAGS er villig til, og ønsker et samarbeid med myndighetene for å få til praktiske ordninger som ivaretar alles interesser på en fornuftig og ryddig måte. Overstående og saker som vi har omtalt tidligere viser at det begynner å haste med gode løsninger.

Vi skal nok likevel klare oss igjennom sesongen som står for døren med fortsatt uryddige forhold. Men til sommeren 1993 bør dette være klart?

Vi skal heller ikke se bort ifra at i villnisset, eller i tåka er det bare de lokalkjente som vet hvor de er, - og de som alltid bevarer bakkekontakten og tar seg fram etter geologiske kart, - etter strøk og (inn)fall, etter årer og ganger. Det er oss.

God tur!

ghw

Foto Det var Frode Andersen som tok de fine skarpe fargebildene på Münchenmessa. Bakside omslag, nr.4/1991.

Kryssord Vi mottok 19 riktige løsninger på kryssordet i nr. 4 '91. Vi trakk ut følgende fem vinnere: Asle Jonassen, Tromsø. Aud Birkelund, Aspelund. Marit Gundersen, Skien. Astrid Haugen, Oslo. Torunn Tangvald, Ås.

Annonse Når du får dette bladet er søknadsfristen gått ut på denne interessante stillingen på Mineralogisk-geologisk Museum i Oslo. Noe for deg? Prøv likevel!